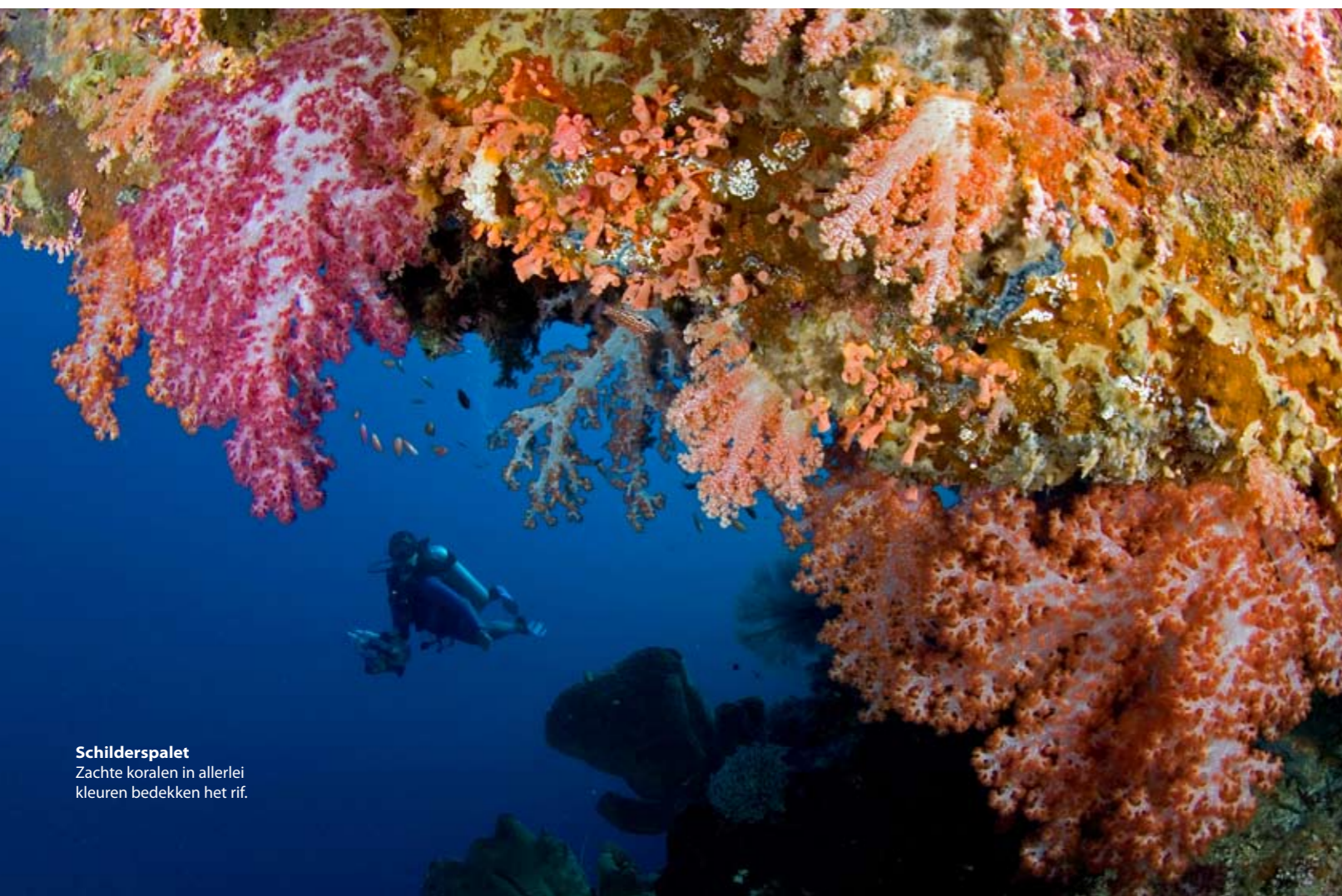

Duiken in de geschiedenis

Doodziek voel ik me. Nog een paar dagen en mijn lot was hetzelfde geweest als dat van mijn schipgenoten. Minstens de helft van de bemanning is omgekomen gedurende de lange tocht naar ons einddoel, deze kleine eilandjes aan de andere kant van de wereld. Maar het is het allemaal waard, want hier wacht een rijkdom waar ik mijn hele leven al van heb gedroomd. Het is het jaar van de heer 1608 en we zijn aangekomen op Banda Neira, het nootmuskaateiland.

Shoppingcenter
Winkelen in de Banda Zee, een boot komt met zelfgemaakte stoffen.

Schilderspalet
Zachte koralen in allerlei kleuren bedekken het rif.

Nu 400 jaar later kost het me geen enkele moeite om dit historische beeld op te roepen als we de haven binnenvaren. Deze piepkleine Indonesische eilandjes waren het middelpunt van de wereldhandel in de 17e en 18e eeuw. Vele Nederlandse, Engelse en Portugese zeelieden lieten het leven in hun poging deze uithoek te bereiken. Degene die de eilandjes en de zee eromheen in handen had, bezat namelijk de sleutel tot de spijshandel. Het begin van de Nederlandse zeehandel, hegemonie en welvaart: de toegangspoort tot de Gouden Eeuw.

Machtsvertoon

Deze nieuwe periode in de Nederlandse geschiedenis was niet zonder slag of stoot tot stand gekomen. Aan het begin van de 17e eeuw zag de Staten-Generaal met lede ogen aan hoe de Engelsen en Portugezen succesvolle expeditie ondernamen naar het verre oosten. Om deze concurrentie het hoofd te bieden werd besloten om enkele kleine handelsbedrijven samen te voegen tot de Verenigde Oost-Indische Compagnie. En het eerste aandelenbedrijf ter wereld was een feit. De VOC rukte met groot machtsvertoon uit en verkreeg in korte tijd overwicht in de Banda Zee, niet in de laatste plaats door bruut geweld en meedogenloos optreden. Onder de Nederlandse vlag werden de Engelsen van de spijs-eilanden verdreven, en werd de inheemse bevolking vermoord of verjaagd. Een verleden waar we niet trots op hoeven te zijn.

Tekst: Cor Bosman Foto's: Julie Edwards & Cor Bosman

Vuurkracht
Kanon op het fort in Banda Neira bewaakt de haven.

Anno 1611
Nederlands plakkaat op de muur van het fort in Banda Neira.

Duikstek
Direct onder de boot in de haven van Banda Neira vinden we tientallen zeldzame dieren.

Money, money, money
Een VOC-munt uit 1754 gevonden op het eiland Banda Neira.

kan spoken. In deze regio vonden wetenschappers onlangs nog tientallen nieuwe diersoorten. Dit onderstreept opnieuw de enorme biodiversiteit van deze zee en de omliggende gebieden.

» Op de straten liggen eeuwenoude kanonnen als oud vuil weg te roesten en in winkeltjes liggen antieke Nederlandse gebruiksvoorwerpen, munten, postzegels en andere antiquiteiten uit de VOC-periode.

Deze fascinerende historie doet me haast vergeten dat het ons te doen is om de wereld onder water. De Banda Zee is onderdeel van de Molukken en grenst aan enkele van de beste duikplekken in de wereld; van Ambon, Raja Ampat en Fak Fak in het noorden tot de zuidelijke eilanden als Bali en Komodo. De zee zelf is vrijwel helemaal leeg en bevat alleen de Banda Eilanden en nog een paar kleine eilandgroepen. Daartussen bevindt zich een uitgestrekte wildernis waar het flink

Belevenis

Een bezoek aan de Banda Eilanden kan alleen per boot en de reis is een belevenis op zich. De haven van Sorong in het noordwesten van Papua is ons startpunt en direct ook de deur naar enkele adembenemende duikstekken. Als je denkt dat je hier alleen maar een macrolens nodig hebt, dan heb je het helemaal mis. In Raja Ampat zie ik de mooiste onderwatervistas ooit en de uitbundige hoeveelheid van zachte koralen,

gorgonen en scholen vissen overweldigden me. Tussen al deze pracht door bestaat ook nog eens de kans om zeldzame dieren te vinden, zoals de Wobbegong haai die zijn hele leven op de bodem van de zee doorbrengt. Er is eigenlijk te weinig tijd om alles goed te bekijken want we moeten snel door varen om een afstand van zo'n 1500 kilometer te overbruggen. We varen richting de zuidelijke eilanden naar het eindpunt bij Flores, een eiland vlak bij Bali. Ondertussen passeren we de ene na de andere prachtige duikstek en proeven we vast een beetje van wat hier allemaal te zien en vinden is; een eindeloze hoeveelheid aan garnalen, krabben, vissen, slakken en zeepaardjes, de een nog zeldzamer dan de ander. Het is een paradijs voor fotografen. De macrolens kan nu permanent aan de camera worden vastgezet. Bij het eiland Misool zien we een apart soort pygmeezeepaard dat we nog niet eerder hadden gefotografeerd, en we hebben de Banda Zee nog niet eens bereikt. De passage in de Banda Zee begint bij het

Samenleven

Deze krab leeft tussen de naalden van de 'magnificent sea urchin'.

Giftig

Waar andere vissen de giftige tentakels van een zeeanemoon mijden, voelen anemoonvisjes zich er uitstekend thuis.

Kleinood

Een garnaal lift mee op een zeekomkommer.

Punker

Een prachtige beklede krab leeft op een zeepje die uit het zand steekt.

eiland Ceram, vlakbij Ambon. Naar de eerste stop is het een volle dag varen. Het is direct de meest belangrijke, de Banda Eilanden. Fort Belgica domineert de haven van het centrale eiland Banda Neira en ik verplaats me in de positie van ongewenste zeelieden honderden jaren terug, die bij binnenkomst in deze haven direct onder vuur genomen werden. Ontsnappen was niet mogelijk. Op de straten liggen eeuwenoude kanonnen als oud vuil weg te roesten en in winkeltjes liggen antieke Nederlandse gebruiksvoorwerpen, munten, postzegels en andere antiques uit de VOC-periode.

Geen goede ruil

Een bezoek aan het museum en het fort is zeker de moeite waard maar vergeet niet een kijkje onder water te nemen. Havens hebben nu eenmaal een aantrekkingskracht, waardoor je hier vaak de meest uiteenlopende en zeldzame dieren kunt vinden. De haven van Neira is niet anders en alle camera's draaien overuren. Het meest fotogenieke zijn de 'Magnificent Sea Urchins', prachtig gekleurde zee-egels waarop vaak hele mooie garnalen en krabben leven.

Naast Banda Neira ligt Banda Run en dit is misschien wel de meest beruchte van de Banda Eilanden. Niet alleen was dit eiland het langst in handen van de Engelsen, het is later bij het Verdrag van Breda in 1667 met Engeland geruild voor het eiland Manhattan in de Nieuwe Wereld. Gezien de status van de twee eilanden heden ten dage was dat geen goede ruil.

De volgende stop zijn de Mai Eilanden, zo'n 250 kilometer naar het zuidwesten. Ook hier treffen we een goede mix van breedbeeld en macro. Ongeacht deze schoonheid kan ik nog maar aan een ding denken, het eiland Guning Api op een dag varen afstand.

» **Tussen al deze pracht door heb je ook nog eens de kans om zeldzame dieren als de Wobbegong haai te vinden.**

Dit eiland is niet meer dan een bergtop die uit het water steekt maar het is bezocht door iconen uit de filmwereld.

Want waar boven water ontelbare vogels rondzweven, vind je onder water een enorme populatie zeeslangen. Overal om ons heen schieten ze van de bodem naar de oppervlakte om te ademen, soms wel drie of vier tegelijk in een kluitje. Niet iedereen is hier van gecharmeerd, regelmatig treffen we een zeeslang tussen een van de duikuitrustingen. Het is desondanks een onvergetelijk schouw-

spel en een niet te missen onderdeel van elke tocht door de Banda Zee.

Onbekende plek

De zuidelijke eilandenketen van Indonesië is nu na veertien dagen varen binnen bereik en we hebben het voor het uitkiezen. Het maakt niet uit waar we heen gaan, alles is mooi. Zelfs als we door een storm gedwongen worden op een onbekende plek te schuilen, vinden we nog duikstekken die zich kunnen meten met de beste der aarde. Komodo spreekt het meest tot de verbeelding en mag dan ook zeker niet gemist worden.

In de uitgestrekte wildernis van de Banda Zee hebben we een onvergetelijke ervaring opgedaan. Niet alleen onder water, maar ook boven water. Van tientallen voor ons onbekende diersoorten tot enkele dieren die mogelijk nog geheel onbekend zijn, het ging onze verwachting ver te boven.

En als ik mijn ogen sluit en mijn fantasie laat lopen, waan ik mezelf weer op die boot vierhonderd jaar geleden, onzeker over wat de toekomst brengt maar met de geur van nootmuskaat in mijn neus.

REISORGANISATIES

Diving Holidays
Telefoon 020 - 521 81 00
Email: info@divingholidays.nl
www.divingholidays.nl

Eigen Wijze Duik Reizen,
Telefoon 0546 - 45 40 40.
Email: info@ewdr.com
www.ewdr.com

Wild Water Duikreizen
Telefoon 052 - 35 38 75 (B)
Email: info@wildwater.be
www.wildwater.be

Waterpret

Een jongetje komt met de fotograaf dollen.

Griezelen

Het slangeneiland, heel klein maar bevolkt door duizenden zeeslangen.

Naakte schone

Deze Armina nudibranch komt 's nachts uit het zand gekropen waar hij overdag schuilt.